

и пять чясти на свѣта, или пять голѣмы дѣла суши. Европа, Азия и Африка, като чясти на еднѣ суши, сѣ скачены помежду си; а Америка и Австралия, наопаки, за насѣ сѣ сѣщи островы, сир. такывы земли, кждѣто мы, европейци-ти, друго-яче не можемъ оти, а само по водѣ (сѣ корабѣ или сѣ нароплувѣ).

УРОКЪ IV.

Поднебни пояси.

За да опрѣдѣлять по-точно положеніе-то на мѣста-та, що сѣ захваважты отъ различны-ты чясти на суши-тѣ и водѣ-тѣ, голѣминѣ-тѣ имѣ и разстаніе-то помежду тѣхъ, прияли сѣ да теглять на харты-ты *чърты, на които положеніе-шо е постоянно*. Такывы основны чърты сѣ двѣ: отъ еднѣ-тѣ броятъ раздалечѣ-тѣ камѣ сѣверѣ и камѣ югѣ, а отъ другѣ-тѣ камѣ заходѣ и камѣ истокѣ. Първа-та е *равноденникѣ* (экваторѣ), а втора-та *пладникѣ* (мириданѣ).

Равноденникѣ. Прѣко всичкѣ-тѣ хартѣ, стран. 18, е теглена чърта, на крайща-та на кождо сѣ писаны 0—0; тя прѣминува прѣзъ срѣдѣ-тѣ на два-та полуваляка, та на всякой отъ тѣхъ дѣли сѣвернѣ-тѣ полвинѣ отъ южнѣ-тѣ, и затова всичка-та земна поврхнинна ся дѣли отъ неѣ на два полуваляка *сѣвернѣ* и *юженѣ*. Тѣж чъртѣ, що дѣли земнѣ-тѣ хартѣ на сѣвернѣ и юженѣ полувалякѣ наричатъ *равноденникѣ* или *равноденственнѣ чърта*, защото сѣ неѣ ся забѣлѣжватъ на хартѣ-тѣ всички оныя мѣста, дѣто всякога ноци-ты сѣ равны сѣ дни-ты, всякога слѣнце-то изгрѣва на 6 часа (европейскы) утрина и заходи на 6 часа вечерѣ. Въ всички мѣста по земнѣ-тѣ, които лѣжатъ камѣ сѣверѣ и камѣ югѣ отъ равноденника, дни-ти само два пѣти въ годнѣ-тѣ бывають равны сѣ ноци-ты, а друго-то врѣмя дни-ти бывають то по-голѣмы, то по-малкы отъ ноци-ты, и колкото едно мѣсто е по-далечѣ отъ равноденника, толкова тая разлика е по-голѣма; та на точки-ты, що сѣ отдалечены най-много отъ равноденника, които наричатъ *полюсы*, полвина година бива день, и полвина година ноцѣ. Тѣж голѣминѣ на дни-ты и ноци-ты, знають отъ приказваніе-то на люде, що сѣ пѣтували по оныя мѣста, и отъ наблюденія.